

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΑΘΗΝΑ 29/6/2012

Αριθμ.Πρωτ.: 1744

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Πάνος Ζυγούρης, Νομικός Σύμβουλος ΚΕΔΕ
Τηλ. 210-8259140

Προς τους
Δήμους της χώρας

Κοινοποίηση: Π.Ε.Δ. της χώρας

Εσωτ.Διανομή: - Πρόεδρο ΚΕΔΕ
- Γενικό Γραμματέα ΚΕΔΕ
- Αν.Γενική Δ/ντρια ΚΕΔΕ
- Νομικό Σύμβουλο ΚΕΔΕ

Σας στέλνουμε για ενημέρωσή σας, την από 28/6/2012 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου της ΚΕΔΕ κ. Πάνου Ζυγούρη που αναφέρεται:

α) Στην αναρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων για έκδοση διαταγής πληρωμής επί απαιτήσεων που προέρχονται από διοικητικές διαφορές, όπως οι συμβάσεις εκτέλεσης έργων και προμηθειών στους Ο.Τ.Α..

β) Στους τρόπους νομικής προστασίας των Ο.Τ.Α. στην περίπτωση έκδοσης τέτοιων διαταγών.

Ο Γενικός Διευθυντής
της Κ.Ε.Δ.Ε.

Παναγιώτης Βασιλείου

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235
ΚΙΝ:6977506705
E-mail: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

ΘΕΜΑ: α) Αναρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων να εκδίδουν διαταγές πληρωμής επί απαιτήσεων που προέρχονται από διαφορά που υπάγεται στην αρμοδιότητα των διοικητικών δικαστηρίων, όπως είναι οι διαφορές από διοικητικές συμβάσεις, μεταξύ των οποίων και οι συμβάσεις εκτελέσεως έργων για λογαριασμό των ΟΤΑ.

β) Αρμοδιότητα των πολιτικών Δικαστηρίων να εκδίδουν διαταγές πληρωμής μόνον όταν πρόκειται για διαφορές ιδιωτικού δικαίου. Διαταγές πληρωμής που εκδίδονται από πολιτικά δικαστήρια, κατά παράβαση της ως άνω δικαιοδοσίας τους, προσβάλλονται με Ανακοπή και Αίτηση Αναστολής, οι οποίες γίνονται δεκτές (ΑΠ 1264,1265/2011).

A. ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
(1264,1265/2011)

Με την παρούσα εισήγηση επιχειρείται μια αναλυτική παρουσίαση του ζητήματος της έκδοσης, **από τα πολιτικά δικαστήρια**, διαταγής πληρωμής επί χρηματικών απαιτήσεων που προέρχονται **από διαφορές που υπάγονται στην αρμοδιότητα των διοικητικών δικαστηρίων**, όπως είναι οι διαφορές από διοικητικές συμβάσεις, μεταξύ των οποίων και οι συμβάσεις εκτελέσεως έργων για λογαριασμό των ΟΤΑ.

Πιο συγκεκριμένα, εξετάζεται, κατ' αρχήν, με την παρούσα, σύμφωνα με πρόσφατη νομολογία του Αρείου Πάγου, **το κατά πόσον τα πολιτικά δικαστήρια είναι αρμόδια** να εκδόσουν διαταγή πληρωμής επί απαιτήσεων προερχόμενων, όχι από ιδιωτικές, αλλά από τις ως άνω διοικητικές διαφορές ενώ στη συνέχεια, οριοθετείται **η ακριβής έννοια και η φύση των διαφορών από διοικητικές συμβάσεις**. Τέλος, εκτίθενται με σαφήνεια και **οι τρόποι νομικής προστασίας των ΟΤΑ**, στην περίπτωση της έκδοσης, **αναρμοδίως**, σχετικής διαταγής πληρωμής από τα πολιτικά δικαστήρια.

Ο Άρειος Πάγος, με την **πρόσφατη**, πάγια πια, νομολογία του (ΑΠ 1265, 1264/2011), αποφάνθηκε επί του ζητήματος της αρμοδιότητας των **πολιτικών δικαστηρίων** κρίνοντας ότι, αυτά **είναι αναρμόδια, ενόψει του προβλεπόμενου από το Σύνταγμα οργανωτικού σχήματος των χωριστών δικαιοδοσιών**, να εκδίδουν διαταγές πληρωμής επί απαιτήσεων από διοικητικές διαφορές, που υπάγονται στη δικαιοδοσία των **διοικητικών**

δικαστηρίων.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την κρίση του **Αρείου Πάγου**:

Διευκρινίζεται, κατ' αρχήν ότι, **δεν επιχειρείται**, με τις εν λόγω αποφάσεις, **μια ανατροπή του νομικού καθεστώτος** σχετικά με την έκδοση διαταγών πληρωμής, **όντας γενικά επιτρεπτή η έκδοση διαταγών πληρωμής κατά του Δημοσίου, ΟΤΑ κλπ**, αλλά τονίζεται ότι, **επιτρέπεται η αναγκαστική εκτέλεση** αυτών κατά του Δημοσίου, ΟΤΑ και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, **εφόσον όμως, οι διαταγές έχουν εκδοθεί εγκύρως βάσει του νομικού καθεστώτος, το οποίο ισχύει σχετικά.**

Σύμφωνα με το **α.93 του Συντάγματος**, *“1. Τα δικαστήρια διακρίνονται σε διοικητικά, πολιτικά και ποινικά και οργανώνονται με ειδικούς νόμους”*, σύμφωνα με το **α.94**, *“1. Στο Συμβούλιο της Επικρατείας και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια υπάγονται οι διοικητικές διαφορές, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. 2. Στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται οι ιδιωτικές διαφορές, καθώς και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, όπως νόμος ορίζει. 3. Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενιαία εφαρμογή της αυτής νομοθεσίας μπορεί να ανατεθεί με νόμο η εκδίκαση κατηγοριών ιδιωτικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια ή κατηγοριών διοικητικών διαφορών ουσίας στα πολιτικά δικαστήρια. 4. Στα πολιτικά ή διοικητικά δικαστήρια μπορεί να ανατεθεί και κάθε άλλη αρμοδιότητα διοικητικής φύσης, όπως νόμος ορίζει. Στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνεται και η λήψη μέτρων για τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις. Οι δικαστικές αποφάσεις εκτελούνται αναγκαστικά και κατά*

του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπως νόμος ορίζει”.

Το Σύνταγμα, με τα άρθρα 93 και 94, οργανώνει την απονομή της δικαιοσύνης με την λειτουργία δικαιοδοτικών οργάνων **αντίστοιχων προς τη φύση** των αναφυόμενων δικαστικών διαφορών, ως **ιδιωτικών ή διοικητικών**.

Ενόψει του προβλεπόμενου από το Σύνταγμα οργανωτικού σχήματος αυτού, των **χωριστών δικαιοδοσιών**, ο έλεγχος των αποφάσεων και λοιπών διαδικαστικών πράξεων ενεργείται υποχρεωτικά από όργανα που ανήκουν στον ίδιο δικαιοδοτικό κλάδο, υπό την επιφύλαξη ότι δεν πρόκειται για πράξεις που συνιστούν άσκηση αρμοδιότητας διοικητικής φύσεως (ΑΕΔ 18/2005).

Επομένως, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, κατ' αρχήν ο έλεγχος της ορθότητας της απόφασης της πολιτικής δικαιοσύνης που δέχθηκε την αίτηση έκδοσης διαταγής πληρωμής για απαίτηση από σύμβαση έργου ανήκει, δεδομένου ότι η έκδοση διαταγής πληρωμής κατά τα 624 έως 634 Κπολ.Δ εντάσσεται στην **άσκηση δικαστικής και όχι διοικητικής αρμοδιότητας, αποκλειστικά στα πολιτικά δικαστήρια**.

Ωστόσο, αναφορικά με την αρμοδιότητα έκδοσης της απόφασης αυτής, σημειώνεται ότι κατά την διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής, **έχει εφαρμογή το άρθρο 1 του ΚΠολΔ**, το οποίο καθορίζει τις διαφορές που υπάγονται **στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων** και το οποίο συγκεκριμένα προβλέπει ότι πρόκειται αποκλειστικά **για τις διαφορές**

του ιδιωτικού δικαίου, που ο νόμος δεν έχει υπαγάγει σε άλλα δικαστήρια, και για τις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας και δημοσίου δικαίου που ο νόμος έχει υπαγάγει σε αυτά.

Επομένως, σύμφωνα με τα ως άνω, μεταξύ των νόμιμων προϋποθέσεων, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν για την έκδοση διαταγής πληρωμής, είναι να πρόκειται για απαίτηση, η οποία προέρχεται από διαφορά που υπάγεται στην δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, όπως είναι οι απαιτήσεις, οι προερχόμενες από διαφορές ιδιωτικού δικαίου και, συνεπώς, λόγω ελλείψεως της νομίμου αυτής προϋποθέσεως, δεν είναι δυνατή η έκδοση διαταγής πληρωμής για απαίτηση, η οποία προέρχεται από διαφορά δημοσίου δικαίου, όπως είναι οι διαφορές από διοικητικές συμβάσεις, μεταξύ των οποίων και οι συμβάσεις εκτελέσεων έργων για λογαριασμό των ΟΤΑ, καθόσον αυτές έχουν υπαχθεί στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, τα οποία δεν γνωρίζουν το θεσμό της εκδόσεως διαταγής πληρωμής.

Η ανωτέρω κρίση του Αρείου Πάγου, δεν έρχεται σε αντίθεση με την υπ' αριθμ.18/2005 απόφαση του ΑΕΔ, αφού, όπως ρητά αναφέρθηκε σε αυτήν, το Δικαστήριο (ΑΕΔ) **δεν αποφάνθηκε για το αν είναι κατά νόμο επιτρεπτή η έκδοση και από ποιο όργανο διαταγής πληρωμής για απαίτηση από διοικητική σύμβαση**, ζήτημα το οποίο εξετάζεται με τις αποφάσεις αυτές, αλλά **παρέπεμψε τα θέματα αυτά απλώς στο δικαστήριο υπέρ του οποίου έλυσε την ενώπιον του σύγκρουση**.

Πρέπει να επισημανθεί εξάλλου ότι, με την ανωτέρω ερμηνεία, σύμφωνα με τον Άρειο Πάγο, ο δικαιούχος της απαίτησης **δεν στερείται των**

νομίμων δικαιωμάτων του, ήτοι του δικαιώματός του, πρόσβασης στη δικαιοσύνη ή του δικαιώματος στην ιδιοκτησία του, αφού μπορεί να επιδιώξει την πλήρη και αποτελεσματική ικανοποίησή του δια της προσφυγής στα διοικητικά δικαστήρια με τα προβλεπόμενα ένδικα βοηθήματα τα οποία είναι και προσαρμοσμένα στις ιδιομορφίες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διοικητικών διαφορών οι οποίες έχουν και θεμελιώδεις διαφορές από εκείνες του ιδιωτικού δικαίου, λόγος ακριβώς για τον οποίο προβλέπονται από το ίδιο το Σύνταγμα διαφορετικές δικαιοδοσίες για την εκδίκασή τους.

Συμπερασματικά, κατά την κρίση του Αρείου Πάγου, δεν μπορεί να ζητηθεί έκδοση διαταγής πληρωμής επί απαιτήσεων που προέρχονται από διαφορά που υπάγεται στην αρμοδιότητα των διοικητικών δικαστηρίων, όπως είναι οι διαφορές από διοικητικές συμβάσεις, μεταξύ των οποίων και οι συμβάσεις εκτελέσεων έργων για λογαριασμό των ΟΤΑ, εάν δε, εκδοθεί διαταγή πληρωμής παρά την έλλειψη της ανωτέρω εκτεθείσας νομίμου προϋποθέσεως, αυτή ακυρώνεται μετά από ανακοπή του καθ' ού η εν λόγω διαταγή πληρωμής.

Β. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Πριν γίνει εκτενής αναφορά στα ουσιαστικά και τα δικονομικά ζητήματα που αφορούν στις διαφορές από διοικητικές συμβάσεις, θα πρέπει να διευκρινιστεί η διαφορά τους σε σχέση με τις δημόσιες συμβάσεις, που αποτελούν την έννοια γένους αυτών. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι διοικητικές συμβάσεις είναι δημόσιες συμβάσεις, αλλά όλες οι

δημόσιες συμβάσεις δεν είναι απαραίτητα διοικητικές. Η διάκριση αυτή είναι σημαντική διότι από αυτήν εξαρτάται η φύση των αναφερόμενων διαφορών ως ιδιωτικών ή διοικητικών και συναφώς η αρμοδιότητα των δικαστηρίων ενώπιον των οποίων άγονται οι εν λόγω διαφορές σε κάθε μία περίπτωση.

Ι. Ουσιαστικά ζητήματα

Από τις διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού (άρθρα 79 έως 85 του ν. 2362/1995) που διέπουν τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων οποιαδήποτε φύσεως συνάγεται η έννοια της δημόσιας σύμβασης, η οποία είναι εκείνη που συνάπτουν το Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και οι ΟΤΑ με άλλα δημόσια νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες και συντελεί στην εκπλήρωση των σκοπών τους εν ευρεία έννοια (άμεση ή έμμεση ικανοποίηση δημοσίου συμφέροντος) (Ε. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος Ι, 13^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, Νοέμβριος 2010, σελ. 195).

Σημειωτέον δε ότι το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει καθιερώσει, στο πλαίσιο της ερμηνείας των ευρωπαϊκών κανονισμών και οδηγιών, την έννοια της δημόσιας σύμβασης ως έννοιας αυτόνομης, με ευρύτερο περιεχόμενο, η οποία περιλαμβάνει τις συμβάσεις που συνάπτει το Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ, οι ΟΤΑ και κάθε άλλος φορέας του ευρύτερου δημόσιου τομέα τον οποίο χρηματοδοτούν κατά το μεγαλύτερο μέρος ή ελέγχουν ή διορίζουν την πλειοψηφία των μελών του συλλογικού οργάνου της διοίκησής του το Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ ή οι ΟΤΑ (π.δ. 60/2007 το οποίο μεταφέρει κοινοτική οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο),

ανεξάρτητα από το δίκαιο (διοικητικό ή ιδιωτικό) που τις διέπει (Ε. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος Ι, 13^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, Νοέμβριος 2010, σελ. 197).

Σύμφωνα με το **άρθρο 79 του ν. 2362/1995**, «Συμβάσεις, από τις οποίες δημιουργούνται υποχρεώσεις σε βάρος του Δημοσίου, δεν δύναται να συνομολογηθούν **εάν δεν προβλέπονται από γενικές ή ειδικές διατάξεις ή δεν συντελούν στην εκπλήρωση των σκοπών του**», ενώ σύμφωνα με το **άρθρο 80** του ίδιου νόμου «Για το κύρος συμβάσεως του Δημοσίου με αντικείμενο **αξίας μεγαλύτερης των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ** ή που γεννά διαρκή υποχρέωση αυτού, **απαιτείται η κατάρτισή της να γίνει με ιδιωτικό τουλάχιστον έγγραφο**. Το ανωτέρω ποσό μπορεί να τροποποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Επί συμβάσεως, η αποδοχή της προτάσεως δύναται να γίνει και με χωριστό έγγραφο, η υπό του αντισυμβαλλομένου όμως του Δημοσίου εκπλήρωση της παροχής του αίρει την εκ της ελλείψεως του γραπτού τύπου της αποδοχής ακυρότητα της συμβάσεως». Σύμφωνα δε με το **άρθρο 81 του ν. 2362/2005**: «Επιφυλασσομένης της ισχύος ειδικών διατάξεων, κάθε σύμβαση του Δημοσίου από αυτόν δημόσιου οργάνου. Η εξουσιοδότηση πρέπει καταρτίζεται μόνο υπό του αρμοδίου Διατάκτη ή υπό του ειδικώς εξουσιοδοτημένου να είναι γραπτή και προγενέστερη του χρόνου καταρτίσεως της συμβάσεως».

Περαιτέρω, το **άρθρο 82 του ν. 2362/2005** ορίζει τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων ως ακολούθως: «**1. Για κάθε σύμβαση του Δημοσίου που συνεπάγεται έσοδο ή δαπάνη αυτού, αν δεν ορίζεται διαφορετικά με ειδική διάταξη, προηγείται η προβλεπόμενη από τις κατά**

περίπτωση ισχύουσες διατάξεις διαδικασία του ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων προμήθειας προϊόντων, παροχής υπηρεσιών ή εκτέλεσης έργων με συνοπτική διαδικασία ή διαπραγμάτευση.

2. Κατά τα στάδια αυτών των διαδικασιών για τη σύναψη των ανωτέρω συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές επιβάλλεται να αναφέρονται σε σαφή και αμερόληπτα κριτήρια επιλογής ώστε να μην υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ των διαφόρων προσφερόντων, ανεξάρτητα από το ύψος του προϋπολογισμού της διαδικασίας που ακολουθείται ή από τη φύση των δραστηριοτήτων της αναθέτουσας αρχής.

3. Οι διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών προϊόντων που εντάσσονται στο ενιαίο πρόγραμμα κρατικών προμηθειών του Υπουργείου Εμπορίου ορίζονται από τις ειδικές περί προμηθειών του Δημοσίου ισχύουσες διατάξεις. 4. Οι Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, έργων, καθώς και των συμβάσεων προμήθειας προϊόντων που δεν εντάσσονται στο ενιαίο πρόγραμμα προμηθειών του Υπουργείου Εμπορίου ή σε άλλες ειδικές διατάξεις, ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος».

Το δε **άρθρο 83 του ίδιου νόμου** ορίζει τα **χρηματικά όρια** για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με διαφορετικές διαδικασίες, τα οποία **με την ΥΑ 35130/739/9.8.2010 (ΦΕΚ Β' 1291/11.8.2010)** έχουν αναπροσαρμοστεί ως εξής:

«**1.** Αναπροσαρμόζουμε τα ποσά για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων που αφορούν προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων ως ακολούθως:

α) Με απευθείας ανάθεση μέχρι του ποσού των είκοσι χιλιάδων

(20.000) ευρώ.

β) Με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρο διαγωνισμό) από του ποσού της προηγούμενης περίπτωσης μέχρι του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ.

γ) Με διενέργεια τακτικού διαγωνισμού άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ.

2. Οι περιορισμοί των ως άνω ποσών αναφέρονται σε σχέση με το ύψος της εγγεγραμμένης ετήσιας πίστωσης κατά Ειδικό Φορέα και Κ.Α.Ε. στον προϋπολογισμό κάθε φορέα και **στα ποσά αυτά δεν συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α.»**

Τέλος, το άρθρο 84 ορίζει τη δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής με την υπογραφή της σύμβασης υπό τη μορφή κατάθεσης εγγυητικής επιστολής και **σύμφωνα με το ακροτελεύτιο άρθρο 85:** «Η καθοιονδήποτε τρόπο παραβίαση των διατάξεων των άρθρων 79 έως και 84 του παρόντος νόμου επάγεται την απόλυτη ακυρότητα της συμβάσεως. Από την ακυρότητα αυτής και τη σχετική παρανομία των οργάνων του Δημοσίου δεν γεννάται υποχρέωση αυτού προς αποζημίωση του αντισυμβαλλομένου, στην περίπτωση που τα αρμόδια όργανα εκ προθέσεως παραβίασαν τις σχετικές διατάξεις και αυτός γνώριζε την παρανομία ή συνετέλεσε στην παραβίαση των διατάξεων».

Αντιθέτως, η έννοια της διοικητικής σύμβασης είναι, κατά τη θεωρία αλλά και την πάγια νομολογία των εθνικών δικαστηρίων και ειδικότερα του Συμβουλίου της Επικρατείας, πολύ συγκεκριμένη και υφίσταται όταν πληρούνται σωρευτικά τα κάτωθι τρία κριτήρια.

Διοικητική είναι η σύμβαση εάν ένα εκ των συμβαλλομένων μερών είναι το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ΟΤΑ (οργανικό κριτήριο) και με τη σύναψη της σύμβασης επιδιώκεται η ικανοποίηση σκοπού τον οποίο ο νόμος έχει αναγάγει σε δημόσιο σκοπό ή παρέχεται δημόσια υπηρεσία (λειτουργικό κριτήριο), το δε Δημόσιο ή το ΝΠΔΔ ή ο ΟΤΑ, είτε βάσει του κανονιστικού καθεστώτος που διέπει τη σύμβαση, είτε βάσει ρητρών που περιλαμβάνονται στη σύμβαση και αποκλίνουν του κοινού δικαίου, ευρίσκεται χάριν του εν λόγω σκοπού σε υπερέχουσα θέση έναντι του αντισυμβαλλομένου του, δηλαδή σε θέση που δεν προσιδιάζει στον συναπτόμενο συμβατικό δεσμό με βάση τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου (ΣτΕ 3525/2000, 1334/2003, 2660/2005, 765/2011, 3152/2011, 1547/1995, 3683/2008).

Ο νόμος αναφέρεται ρητά στις διοικητικές συμβάσεις στα άρθρα 22 και 23 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999), τα οποία αποτελούν βασικά άρθρα για κάθε διοικητική σύμβαση που υπογράφεται. Ειδικότερα, το άρθρο 22 τον τύπο της διοικητικής σύμβασης ως εξής: *«Η διοικητική σύμβαση υποβάλλεται στον έγγραφο τύπο, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Για την κατάρτισή της, η πρόταση και αποδοχή είναι δυνατόν να γίνονται με χωριστά έγγραφα», ενώ το άρθρο 23 ορίζει ως προς την κατάρτιση αυτής: «Η διοικητική σύμβαση που συνάπτεται ύστερα από διαγωνισμό ή με απευθείας ανάθεση καταρτίζεται από και με την επίδοση στον ενδιαφερόμενο της πράξης με την οποία τελειούται ο διαγωνισμός ή της πράξης ανάθεσης, αντιστοίχως, εκτός αν στο νόμο ορίζεται διαφορετικά».*

Συνεπώς, κάθε σύμβαση που συνάπτουν το Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ ή οι ΟΤΑ

με τρίτο είναι σε κάθε περίπτωση δημόσια σύμβαση και μόνο όταν πληρούνται σωρευτικά τα τρία προαναφερθέντα κριτήρια είναι διοικητική σύμβαση. Αυτό σημαίνει ότι το πότε μία σύμβαση είναι διοικητική κρίνεται *ad hoc*. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η νομολογία έχει χαρακτηρίσει ως διοικητικές τις κατωτέρω συμβάσεις: συμβάσεις του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που συνάπτονται σύμφωνα με τη νομοθεσία για την εκτέλεση των δημόσιων έργων και προμηθειών, σύμβαση εκμίσθωσης από τον ΕΟΤ ακινήτων για την εγκατάσταση κάμπινγκ, σύμβαση μεταξύ του ΙΚΑ και φαρμακοποιού για την εκτέλεση συνταγών, σύμβαση μίσθωσης ακινήτου από το Δημόσιο για τη στέγαση δημοσίων υπηρεσιών εφόσον ρυθμίζεται από διατάξεις που προσδίδουν στο Δημόσιο, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ υπερέχουσα θέση (Ε. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος Ι, 13^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, Νοέμβριος 2010, σελ. 198).

Προσφάτως, έχει περαιτέρω κριθεί ότι:

- Όταν ένα ΝΠΔΔ έχει συνάψει διοικητική σύμβαση και μεταγενέστερα μεταβληθεί σε ΝΠΙΔ, η σύμβαση παύει να είναι διοικητική (ΣτΕ 72/2009).
- Οι συμβάσεις που συνάπτει ο ΟΓΑ με ιδιωτικές κλινικές για την περίθαλψη των ασφαλισμένων του δεν είναι διοικητικές και οι αναφεύμενος διαφορές υπάγονται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων (ΣτΕ 16/2012).
- Όταν κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν είναι το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ

συνάπτεται σύμβαση ιδιωτικού δικαίου, έστω και αν συμβάλλεται ΝΠΙΔ που είναι δημόσια επιχείρηση ή ανήκει στο Δημόσιο. Οι πράξεις που προηγούνται της συνάψεως της συμβάσεως αυτής δεν είναι εκτελεστές διοικητικές πράξεις και οι αναφερόμενες διαφορές είναι ιδιωτικές, υπαγόμενες στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Απαράδεκτη η αίτηση ακύρωσης της αποφάσεως της Διυπουργικής Επιτροπής Αποκρατικοποιήσεων για την κατακύρωση του διαγωνισμού ιδιωτικοποιήσεως του Καζίνο Πάρνηθας, διότι η εταιρεία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.» αποτελεί ΝΠΙΔ και η σύμβαση δεν είναι διοικητική (ΣτΕ 236/2012).

- Αν η διαχείριση κοινοχρήστων πραγμάτων έχει περιέλθει σε ΝΠΙΔ υπαγόμενο στον έλεγχο του Δημοσίου, το νομικό αυτό πρόσωπο, κατά την παραχώρηση ιδιαίτερων δικαιωμάτων, ασκεί δημόσια εξουσία και οι σχετικές πράξεις είναι εκτελεστές διοικητικές πράξεις. Αίτηση ακύρωσης της σύμβασης μακροχρόνιας εκμισθώσεως τμήματος του Διεθνούς Κέντρου Ραδιοτηλεόρασης του ΟΑΚΑ από την εταιρεία «ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.», που είναι ΝΠΙΔ. Η ένδικη σύμβαση αφορά κτίριο, που έχει ανεγερθεί ως εγκατάσταση συμπληρωματική και υποστηρικτική των αθλητικών εγκαταστάσεων, με χρήσεις μη αθλητικές και δεν αφορά κοινόχρηστο πράγμα, ενώ έχει συναφθεί με βάση ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, στα πλαίσια της επιχειρηματικής δραστηριότητας της εταιρείας «ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.». Η σύμβαση δεν είναι διοικητική και η διαφορά αποτελεί διαφορά ιδιωτικού δικαίου, υπαγομένη στην δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Απορρίπτεται η αίτηση ακύρωσης ως απαράδεκτη (ΣτΕ 414/2011).

- Εκμίσθωση ακινήτων των ΟΤΑ.: οι συναπτόμενες συμβάσεις είναι ιδιωτικού δικαίου και οι διαφορές που γεννώνται από αυτές ή από προηγούμενες πράξεις μεταξύ των υποψηφίων συμβαλλομένων είναι ιδιωτικές και εκδικάζονται από τα πολιτικά δικαστήρια. Το ίδιο ισχύει και όταν το ακίνητο βρίσκεται εντός ή αποτελεί τμήμα κοινοχρήστου χώρου. Η επίμαχη σύμβαση είναι ιδιωτική και όχι διοικητική, αφού δεν εξασφαλίζεται στο συμβαλλόμενο Δήμο υπερέχουσα θέση. Απαράδεκτη η αίτηση ακύρωσης για έλλειψη δικαιοδοσίας του ΣτΕ (ΣτΕ 257/2011).

- Η σύμβαση έχει χαρακτήρα ιδιωτικού δικαίου, έστω και αν το ένα των μερών είναι δημόσια ή δημοτική επιχείρηση. Ορθά η ένδικη προσφυγή απορρίφθηκε λόγω ελλείψεως δικαιοδοσίας των διοικητικών δικαστηρίων, εφ' όσον την σύμβαση με την αναιρεσείουσα είχε συνάψει Δημοτική Επιχείρηση Αναπτύξεως, η οποία ενεργούσε μεν για λογαριασμό του Δήμου, αλλά αποτελούσε ΝΠΙΔ, ενώ δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι ως κύριος του έργου αναφέρεται ο Δήμος ή το γεγονός ότι το ακίνητο, επί του οποίου πρόκειται να εκτελεσθεί το έργο, ανήκει στο Δήμο (ΣτΕ 1303/2011).

- Δημόσια έργα: η ένδικη διαφορά έχει αιτία διοικητική σύμβαση κατασκευής, παραχώρησης και εκμετάλλευσης Λιμένα Αναψυχής και αφορά τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών στην περίπτωση που ο παραχωρησιούχος προβεί στην δημιουργία προσθέτων εγκαταστάσεων ή στην τροποποίηση προβλεπομένων καθώς και το επιτρεπτό και τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του συμφωνηθέντος ανταλλάγματος (ΣτΕ 2503/2011).

- Ως προς τις συμβάσεις (π.χ. συμβάσεις κατασκευής δημοσίων έργων) που συνάπτουν τα δημόσια νομικά πρόσωπα ειδικών σκοπών τα οποία καταρχήν διέπονται από κανόνες ιδιωτικού δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις καθώς και οι εταιρείες μικτής οικονομίας, έχει κριθεί ότι αυτές δεν έχουν χαρακτήρα διοικητικής σύμβασης (ΣτΕ 68/2009, ΑΕΔ 10/1987).

II. Δικονομικά Ζητήματα

Η δικαιοδοσία των δικαστηρίων μεταβάλλεται ανάλογα με το αν μία σύμβαση είναι διοικητική ή μη, δεδομένου ότι η υποκείμενη σχέση σε κάθε περίπτωση είναι διαφορετική. Στη διοικητική σύμβαση η υποκείμενη σχέση είναι διοικητικού δικαίου, οπότε αρμόδια είναι τα διοικητικά δικαστήρια, ενώ στην εν γένει δημόσια – μη διοικητική σύμβαση η υποκείμενη σχέση είναι ιδιωτικού δικαίου, οπότε αρμόδια είναι τα πολιτικά δικαστήρια.

Ωστόσο, η νομολογία έχει προβεί σε μια περαιτέρω διάκριση στο πλαίσιο της διοικητικής σύμβασης, που αφορά αφενός στο προστάδιο σύναψης αυτής και αφετέρου, στο στάδιο μετά τη σύναψή της. Οι διαφορές που αναφύονται κατά την προσυμβατική διαδικασία είναι ακυρωτικές διαφορές, ενώ οι διαφορές που αναφύονται κατά την διάρκεια εκτέλεσης μίας διοικητικής σύμβασης είναι διοικητικές διαφορές ουσίας.

Οι δεύτερες (διαφορές κατά το στάδιο εκτέλεσης των διοικητικών συμβάσεων) υπάγονταν ανέκαθεν στην αρμοδιότητα του Διοικητικού

Εφετείου (βλ. και πρόσφατη ΣτΕ 858/2012), βάσει του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), σύμφωνα με το οποίο:
«1. Η σε πρώτο βαθμό εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στο τριμελές πρωτοδικείο [ενν. διοικητικό] 2. Κατ' εξαίρεση, η εκδίκαση:
α) των διαφορών από διοικητικές συμβάσεις ανήκει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στο εφετείο [ενν. διοικητικό]».

Οι εν λόγω χρηματικές απαιτήσεις στο πλαίσιο του ανωτέρω άρθρου διεκδικούνται ενώπιον των διοικητικών εφετείων είτε ασκούνται με αγωγή η οποία έχει ως νομική βάση (κύρια) την ενδοσυμβατική ευθύνη (παραβίαση των όρων της ίδιας της διοικητικής σύμβασης – ευθεία αγωγή - ύπαρξη πάγιας νομολογίας), είτε έχει ως νομική βάση (επικουρική) το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ (αξίωση αποζημίωσης από παράνομη πράξη ή παράλειψη εξ αφορμής της διοικητικής σύμβασης – ύπαρξη πάγιας νομολογίας), είτε ακόμη κι αν έχει ως νομική βάση (επικουρική) το άρθρο 904 ΑΚ (αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού από υποκείμενη σχέση δημοσίου δικαίου – πρόσφατη νομολογία).

Στην τελευταία περίπτωση, μάλιστα, έχει κριθεί ότι σε περίπτωση αξιώσεως που έχει μεν ως πηγή διοικητική σύμβαση η οποία όμως είναι στο σύνολό της άκυρη, ο ανάδοχος δύναται να ασκήσει ενώπιον του οικείου Διοικητικού Εφετείου αγωγή κατ' επίκληση των διατάξεων των άρθρων 904 επ. του Αστικού Κώδικα περί αδικαιολόγητου πλουτισμού ως κύριας νομικής βάσης (ΣτΕ 3710/2010). Ομοίως, έχει κριθεί ότι αν η νομοθεσία που διέπει την εκτέλεση της συμβάσεως δεν προβλέπει την έκδοση από τη Διοίκηση εκτελεστών πράξεων ή όταν ο ανάδοχος επιδιώκει την υλοποίηση ευνοϊκής για τα συμφέροντά του πράξεως την

εκτέλεση της οποίας αρνείται η Διοίκηση, το ένδικο μέσο με το οποίο μπορεί ο ανάδοχος να ικανοποιήσει τις διάφορες απαιτήσεις του είναι η ευθεία αγωγή για αποζημίωσή του, η οποία δικάζεται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το Διοικητικό Εφετείο (ΣτΕ 2229/09).

Ωστόσο, έχει παγίως κριθεί ότι δεν υπάγονται στο Διοικητικό Εφετείο, ως διοικητικές διαφορές ουσίας, αλλά στο ΣτΕ, ως ακυρωτικές, οι διαφορές που ανακύπτουν μετά την κατάρτιση της διοικητικής συμβάσεως **από την εφαρμογή ή την τροποποίηση όρου της που δημιουργεί αντικειμενικό δίκαιο, ισχύουν και έναντι τρίτων μη συμβαλλομένων** (ΣτΕ 958/2011), δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή ο προσφεύγων είναι τρίτος και δεν αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος.

Όσον δε αφορά διαφορές κατά το στάδιο εκτέλεσης των δημοσίων εν γένει – μη διοικητικών συμβάσεων, οι χρηματικές απαιτήσεις αυτών διεκδικούνται με αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, ανεξαρτήτως νομικής βάσης (ενδοσυμβατική ευθύνη – αδιοπρακτική ευθύνη – αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού).

Πιο πολύπλοκη εμφανίζεται η δικονομία όσον αφορά την πρώτη περίπτωση, ήτοι τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου στην περίπτωση κατά την οποία η διαφορά αναφύεται στο προσυμβατικό στάδιο μίας δημόσιας σύμβασης. Μέχρι και τη δημοσίευση του πρόσφατου νόμου 3886/2010, οι μεν διαφορές που προέκυπταν από το προστάδιο διοικητικών συμβάσεων υπάγονταν στην ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας (θεωρία των αποσπαστών πράξεων – άσκηση αίτησης ακύρωσης), ενώ εκείνες που προέκυπταν από το

προστάδιο δημόσιων συμβάσεων υπάγονταν στα πολιτικά δικαστήρια (άσκηση ασφαλιστικών μέτρων).

Ωστόσο, ο νόμος 3886/2010 έλαβε υπόψιν του τη νομική δυνατότητα που παρείχε στο νομοθέτη το ίδιο το Σύνταγμα, προκειμένου να προβεί σε μία ενιαία δικονομική αντιμετώπιση του ζητήματος του κατακερματισμού της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων κατά το προσυμβατικό στάδιο μίας δημόσιας σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης και της διοικητικής (βλ. Αιτιολογική Έκθεση ν. 3886/2010, σημείο Γ¹). Σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ. 3 του Συντάγματος: «Σε ειδικές περιπτώσεις και προκειμένου να επιτυγχάνεται η ενιαία εφαρμογή της αυτής νομοθεσίας μπορεί να ανατεθεί με νόμο η εκδίκαση κατηγοριών ιδιωτικών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια ή κατηγοριών διοικητικών διαφορών ουσίας στα πολιτικά δικαστήρια».

Με το νέο νόμο μεταβλήθηκε η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου σε θέματα προσωρινής δικαστικής προστασίας κατά το προστάδιο σύναψης όλων των δημοσίων συμβάσεων. Πλέον καθολικά αρμόδιο για τα θέματα αυτά είναι το Διοικητικό Εφετείο, το οποίο μάλιστα αποφαινεται αμετακλήτως. Το δε Συμβούλιο της Επικρατείας καθίσταται αρμόδιο μόνο κατ' εξαίρεση εφόσον η σύμβαση έχει προϋπολογισμό μεγαλύτερο των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ.

Ωστόσο, οι αγωγές αποζημίωσης από εξωσυμβατική ευθύνη κατά το

¹ «Η ενοποίηση της δικαιοδοσίας θεωρήθηκε αναγκαία εξαιτίας της έντονης αμφισβήτησης που εκφράστηκε κατ' επανάληψη από παράγοντες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επάρκεια και ποιότητα της δικαστικής προστασίας που παρέχεται από τα Μονομελή Πρωτοδικεία, στις περιπτώσεις ανάθεσης συμβάσεων από φορείς με μορφή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου».

προστάδιο σύναψης δημόσιας σύμβασης εξακολουθούν να δικάζονται από τα αρμόδια έως τώρα δικαστήρια, δηλαδή από τα διοικητικά δικαστήρια εάν η σύμβαση είναι διοικητική και από τα πολιτικά δικαστήρια αν η σύμβαση δεν είναι διοικητική.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3886/2010, το οποίο καθορίζει το πεδίο εφαρμογής του, «1. Οι διαφορές που αναφύονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον η σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2004/17/ΕΚ (L 134) και 2004/18/ΕΚ (L 134) ή στις διατάξεις, με τις οποίες οι εν λόγω Οδηγίες μεταφέρονται στην εσωτερική έννομη τάξη. 2. Στον παρόντα νόμο υπάγονται και οι διαφορές που προκύπτουν από τις διαδικασίες ανάθεσης συμφωνιών-πλαisiών, συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων και δυναμικών συστημάτων αγορών».

Το άρθρο 2 αυτού υπό τον τίτλο «*Είδη δικαστικής προστασίας*» ορίζει: «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, δικαιούται να ζητήσει, κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στα επόμενα άρθρα, προσωρινή δικαστική προστασία, ακύρωση της παράνομης πράξης της αναθέτουσας αρχής ή της υπογραφείσας σύμβασης και επιδίκαση αποζημίωσης».

Το άρθρο 3 του ίδιου νόμου μεταβάλλει την αρμοδιότητα του δικαστηρίου σε θέματα προσωρινής δικαστικής προστασίας κατά το

προστάδιο σύναψης δημοσίων συμβάσεων κατά τα ως άνω αναφερόμενα, ορίζοντας τα εξής:

«1. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση όλων των διαφορών του νόμου αυτού είναι το **Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής, με τριμελή σύνθεση, το οποίο αποφαινεται αμετακλήτως.** Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου, για την εκδίκαση των διαφορών αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'). 2. Αιτήσεις προσωρινής προστασίας του νόμου αυτού εκδικάζονται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή από τον Εφέτη που αυτός ορίζει. Σε περίπτωση ιδιαίτερης σπουδαιότητας της υπόθεσης, ο ανωτέρω Πρόεδρος ή Εφέτης μπορεί να εισάγουν την αίτηση σε τριμελές συμβούλιο του δικαστηρίου, στο οποίο προεδρεύει ο Πρόεδρος Εφετών και μετέχει ο Εφέτης Εισηγητής. 3. **Κατ' εξαίρεση** των διατάξεων των δύο προηγούμενων παραγράφων, διαφορές του νόμου αυτού που αφορούν συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων ή υπηρεσιών, συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/17/Ε Κ ή συμβάσεις με **προϋπολογισμό μεγαλύτερο των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ, εκδικάζονται από το Συμβούλιο της Επικρατείας.** 4. Οι διαφορές του άρθρου 9 εξακολουθούν να εκδικάζονται από τα δικαστήρια που είναι αρμόδια κατά τις γενικές διατάξεις».

Το άρθρο 4 του ν. 3886/2010 υπό τον τίτλο «**Προδικαστική προσφυγή**» ορίζει:

«1. Πριν υποβάλει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο ενδιαφερόμενος οφείλει, μέσα σε **προθεσμία δέκα (10) ημερών** αφότου έλαβε πλήρη

γνώση της παράνομης πράξης ή παράλειψης, **να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της αναθέτουσας αρχής**, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά του. Ως πλήρης νοείται η γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντά του και της αιτιολογίας της. Η πράξη, καθώς και κάθε στοιχείο της αιτιολογίας της, μπορεί να αποστέλλεται στον ενδιαφερόμενο με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο. Ειδικώς η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης περιλαμβάνει τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 40 του π.δ. 59/2007 (ΦΕΚ 63 Α) ή, κατά περίπτωση, της παρ. 2 του άρθρου 35 του π.δ. 60/2007 (ΦΕΚ 64 Α) και αναφέρει τις προθεσμίες αναστολής σύναψης της σύμβασης, όπως προκύπτουν από την παρ. 2 του άρθρου 5 του παρόντος.

2. Η προδικαστική προσφυγή κοινοποιείται με φροντίδα του προσφεύγοντος στον εκπρόσωπο ή τον αντίκλητο κάθε θιγόμενου από τυχόν ολική ή μερική παραδοχή της προδικαστικής προσφυγής. Η παράλειψη της κοινοποίησης αυτής δεν επάγεται απαράδεκτο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων σε περίπτωση απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής.

3. Δεν επιτρέπεται η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά πράξης, η οποία δέχεται εν όλω ή εν μέρει προσφυγή άλλου προσώπου.

4. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποφανθεί αιτιολογημένα, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και, αν την κρίνει βάσιμη, λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, τεκμαίρεται η απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής. Η αναθέτουσα αρχή πάντως, δύναται να δεχθεί εν όλω ή εν μέρει την προδικαστική προσφυγή και μετά την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας, έως την προτεραία της πρώτης ορισθείσας δικασίμου της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, στην

περίπτωση δε αυτή καταργείται αντιστοίχως η δίκη επί της εν λόγω αίτησης. Η αρχή δύναται επίσης να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία για την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής, η οποία πρέπει να περιέλθει στο δικαστήριο το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από την, αρχική ή μετ' αναβολή, δικάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η καθυστερημένη περιέλευση του σχετικού εγγράφου δεν υποχρεώνει το δικαστήριο σε αναβολή.

5. Το δικαστήριο, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες και εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αιτιολόγησης ή η καθυστερημένη αιτιολόγηση της απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής καθιστά ιδιαίτερος δυσχερή την ουσιαστική παροχή έννομης προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, να επιβάλλει αυτεπαγγέλτως **χρηματική κύρωση στην αρχή**. Το ποσό της κύρωσης αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο από πεντακόσια (500) ευρώ ούτε μεγαλύτερο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ και καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο του διαγωνισμού στον αιτούντα, του οποίου η αίτηση εκδικάζεται πρώτη.

6. Σε διαφορές διεπόμενες από τον παρόντα νόμο **δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας ή εσωτερικών κανονισμών που προβλέπουν την άσκηση διοικητικών προσφυγών κατά εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διαδικασίας διεξαγωγής δημόσιων διαγωνισμών**».

Το άρθρο 5 του ν. 3886/2010 υπό τον τίτλο «**Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων**» ορίζει:

«**1.** Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατατίθεται στο Αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε **προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη ρητή ή σιωπηρή απόρριψη**

της προδικαστικής προσφυγής και δεν επιτρέπεται να περιέχει αιτιάσεις διαφορετικές από τις αιτιάσεις της προδικαστικής προσφυγής.

2. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, η άσκηση αυτής, καθώς και η προθεσμία και η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά. Εφόσον ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο αιτών ειδοποιεί σχετικά την αναθέτουσα αρχή με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως τα ηλεκτρονικά και η τηλεομοιοτυπία, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την άσκηση της αιτήσεως. **Κατά τα λοιπά, η άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, εκτός αν ορίζεται άλλως με την προσωρινή διαταγή που εκδίδεται κατά την παράγραφο 4.**

3. Ο αρμόδιος δικαστής ορίζει με πράξη του την ημέρα και ώρα εκδίκασης της αιτήσεως, καθώς και την προθεσμία κλήτευσης. Η ημερομηνία εκδίκασης δεν πρέπει να απέχει πέραν των τριάντα (30) ημερών από την κατάθεση της αιτήσεως, η δε προθεσμία κλήτευσης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες. Αντίγραφο της αιτήσεως με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών, η οποία οφείλει να ενημερώνει σχετικά και την αναθέτουσα αρχή, εάν υπηρεσία και αρχή δεν συμπίπτουν, και προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο του οποίου την κλήτευση θεωρεί αναγκαία ο δικαστής. Κάθε ενδιαφερόμενος, του οποίου επηρεάζονται τα συμφέροντα, δικαιούται να ασκήσει παρέμβαση. Οι διάδικοι οφείλουν να προσκομίσουν κατά την εκδίκαση της υπόθεσης όλα τα κρίσιμα έγγραφα και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που έχουν στη

διάθεσή τους.

4. Ο αρμόδιος δικαστής **μπορεί**, με την κατάθεση της αιτήσεως και μετά κλήση της αναθέτουσας αρχής προ τριών (3) ημερών, **να εκδώσει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως, προσωρινή διαταγή**, που καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση και περιέχει τα μέτρα, τα οποία πρέπει να ληφθούν **ως την έκδοση της απόφασης**. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται και η άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης. Λόγο άρσης της απαγόρευσης αυτής συνιστά το προδήλως απαράδεκτο ή το προδήλως αβάσιμο της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, περί του οποίου αρκεί απλή μνεία. Η προσωρινή διαταγή μπορεί να ανακληθεί είτε από το δικαστή που τη χορήγησε, ύστερα από αίτηση της αναθέτουσας αρχής και αφού κληθεί προς ακρόαση ο αιτών προ τριών (3) ημερών, είτε από το δικαστήριο που θα δικάσει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

5. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνεται δεκτή, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του εσωτερικού δικαίου και η λήψη του μέτρου είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί αν, από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την παραδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Η απόρριψη της αίτησης για οποιονδήποτε λόγο δεν θίγει άλλα δικαιώματα του αιτούντος.

6. Το δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων της διακήρυξης, των τευχών δημοπράτησης και οποιουδήποτε άλλου εγγράφου σχετικού με τη διεξαγωγή του

διαγωνισμού, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας αρχής, την απαγόρευση νομικών ή υλικών ενεργειών, την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, όπως η διατήρηση εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης. **Η απόφαση επί της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων εκδίδεται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την εκδίκαση της αίτησης.**

7. Η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν εξαρτάται από την προηγούμενη άσκηση του κύριου ένδικου βοηθήματος. Η προθεσμία άσκησης των ένδικων βοηθημάτων διακόπτεται με την κατάθεση της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων και αρχίζει από την επίδοση της σχετικής απόφασης. Ο διάδικος που πέτυχε υπέρ αυτού τη λήψη ενός ασφαλιστικού μέτρου, οφείλει μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την επίδοση της απόφασης αυτής, να ασκήσει το κύριο ένδικο βοήθημα, διαφορετικά αίρεται αυτοδικαίως η ισχύς του ασφαλιστικού μέτρου. Η δικάσιμος για την εκδίκασή του δεν πρέπει να απέχει πέραν του τριμήνου από την κατάθεση του δικογράφου.

8. Εφόσον η Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνει δεκτή, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συμμορφωθεί προς το διατακτικό ή και το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης και να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει κατάλληλα τη διοικητική πράξη που προκάλεσε τη διαφορά ή, επί παράλειψης, να εκδώσει την οφειλόμενη ρητή πράξη. Στην περίπτωση αυτή, για το κύριο ένδικο βοήθημα που ασκήθηκε, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989».

Πέραν της καινοτομίας του ως προς τα θέματα της δικαιοδοσίας και της αρμοδιότητας των δικαστηρίων σε θέματα που αναφύονται κατά το προστάδιο σύναψης μίας δημόσιας σύμβασης, ο ν. 3886/2010 εισήγαγε ορισμένες βασικές καινοτομίες όπως:

α) Ενσωματώνεται στο ελληνικό δίκαιο η νέα Οδηγία 2007/66/ΕΚ, τροποποιώντας τις προγενέστερες κοινοτικές οδηγίες 89/665/ΕΟΚ, 92/13/ΕΟΚ και συνεπώς αντικαθιστώντας τους ισχύοντες μέχρι πρότινος νόμους 2522/1997 και 2584/2000, προκειμένου να ισχύει ένα και μοναδικό νομοθέτημα για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας, το οποίο θα συμβάλλει στην ποιότητα της νομοθεσίας και την ασφάλεια δικαίου.

β) Όλες οι διοικητικές προσφυγές κατά εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων που τυχόν προβλέπονται στις διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι προσφυγές των άρθρων 227 του ν. 3852/2010 ενώπιον του Ελεγκτή Νομιμότητας /Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης (πρώην άρθρο 150 του ν. 3463/2006) και 152 του Ν.3463/2006 ενώπιον Ειδικής Επιτροπής ΟΤΑ, καταργούνται. Στη θέση τους θεσπίζεται ένα και μοναδικό ένδικο βοήθημα ενώπιον της Διοίκησης: η προδικαστική προσφυγή..

γ) Ενώ με το προηγούμενο νομικό καθεστώς μόνο η δεκαήμερη προθεσμία για την άσκηση της αίτησης των ασφαλιστικών μέτρων κώλυε τη σύναψη της σύναψης, με το νέο καθεστώς όχι μόνο η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης των ασφαλιστικών μέτρων, αλλά και η ίδια η άσκηση της αίτησης των ασφαλιστικών μέτρων κωλύει τη σύναψη της

σύμβασης. Επίσης, διαφορά παρατηρείται και ως προς την προσωρινή διαταγή. Συνεπώς, προηγουμένως η Διοίκηση (αναθέτουσα αρχή) δεν μπορούσε να προχωρήσει στη σύναψη της σύμβασης μόνο κατά τη διάρκεια της προθεσμίας των δέκα ημερών από τη ρητή ή σιωπηρή απόρριψη της διοικητικής προσφυγής. Ο δε ανάδοχος ασκούσε ασφαλιστικά μέτρα και ζητούσε προσωρινή διαταγή μέχρι την έκδοση της απόφασης επί των ασφαλιστικών μέτρων για να επιτύχει το ανασταλτικό αποτέλεσμα. Πλέον, υπό το νέο νομικό πλαίσιο του ν. 3886/2010, η Διοίκηση (αναθέτουσα αρχή) δεν μπορεί να προχωρήσει στη σύναψη της σύμβασης και κατά τη διάρκεια της δεκαήμερης προθεσμίας από τη ρητή ή σιωπηρή απόρριψη της διοικητικής (προδικαστικής) προσφυγής αλλά και άμεσα από τη στιγμή που ο ανάδοχος θα ασκήσει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων. **Το ανασταλτικό αποτέλεσμα εν προκειμένω είναι αυτόματο, εκτός αν εκδοθεί αντίθετη απόφαση επί προσωρινής διαταγής.** Σημειωτέον ότι το εν λόγω ανασταλτικό αποτέλεσμα αφορά τη σύναψη της σύμβασης αλλά δεν κωλύει την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης, πλην αν το Δικαστήριο ορίσει αλλιώς, με προσωρινή του διαταγή. Η ελάχιστη ανασταλτική προθεσμία των δέκα ημερών πρέπει αναγκαστικά να μεσολαβήσει από την κοινοποίηση της απόφασης περί ανάθεσης σύμβασης στους διαγωνισθέντες υποψηφίους μέχρι τη σύναψη της σύμβασης, χρόνος που κρίθηκε από την Οδηγία ως απαραίτητος για την προσφυγή των ενδιαφερομένων στη διαδικασία παροχής προσωρινής προστασίας.

δ) Για πρώτη φορά προβλέπεται ακύρωση όχι κάποιας αποσπαστής διοικητικής πράξης που αφορά τη σύμβαση αλλά της ίδιας της σύμβασης σε περιοριστικά αναφερόμενες από το νέο νόμο περιπτώσεις, οι οποίες

κρίθηκαν από το νομοθέτη ως παραβάσεις μεγίστης σημασίας (π.χ. αν η σύμβαση ανατέθηκε απευθείας χωρίς να συντρέχουν οι αυστηρές προϋποθέσεις της Οδηγίας).

Γ. ΕΝΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

Σύμφωνα με την προβλεπόμενη στον ΚΠολΔ. διαδικασία για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, υπάρχουν **οι εξής δυνατότητες άμυνας και προστασίας** των καθ' ού στρέφεται η διεκδίκηση των αξιώσεων:

1. Στάδιο πριν την έναρξη της αναγκαστικής εκτέλεσης-επίδοση της διαταγής πληρωμής:

Σύμφωνα με το **άρθρο 630 Α ΚπολΔ**, "*Η διαταγή πληρωμής επιδίδεται σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την έκδοσή της. Αν η επίδοση δεν γίνει μέσα στην προθεσμία των δύο μηνών, η διαταγή πληρωμής παύει να ισχύει*".

"Ο δικαστικός επιμελητής οφείλει μέσα στην ίδια προθεσμία να καταθέσει αντίγραφο της σχετικής έκθεσης επίδοσης στη γραμματεία του δικαστηρίου, ο δικαστής του οποίου εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής. Ο αρμόδιος γραμματέας υποχρεούται να καταχωρίσει τη χρονολογία της επίδοσης στο οικείο βιβλίο δημοσιεύσεων."

Σύμφωνα με το **άρθρο 632 ΚπολΔ**, "*1.0 οφειλέτης κατά του οποίου*

στρέφεται η διαταγή πληρωμής έχει το δικαίωμα μέσα σε δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες από την επίδοση της να ασκήσει ανακοπή, η οποία απευθύνεται στο εκδόσαν τη διαταγή πληρωμής ειρηνοδικείο ή μονομελές πρωτοδικείο. Η ανακοπή και η αίτηση αναστολής της παραγράφου 3 του παρόντος επιδίδεται είτε στον δικηγόρο που υπέγραψε την αίτηση για την έκδοση της διαταγής πληρωμής είτε στη διεύθυνση εκείνου κατά του οποίου στρέφονται, η οποία αναφέρεται στη διαταγή πληρωμής, εκτός αν γνωστοποιηθεί με δικόγραφο μεταβολή που έχει επέλθει. Τα αντίγραφα των εγγράφων, τα οποία αποδεικνύουν την απαίτηση, παραμένουν στη γραμματεία του δικαστηρίου μέχρι την πάροδο της προθεσμίας για την άσκηση ανακοπής κατά την παρούσα παράγραφο.

2. Η άσκηση της ανακοπής, η συζήτηση της οποίας προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός εξήντα (60) ημερών ή εντός ενενήντα (90) ημερών αν ο διάδικος διαμένει στην αλλοδαπή ή έχει άγνωστη διαμονή, και εκδικάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 643 και 591 παράγραφος 1 περίπτωση α` Κ.Πολ.Δ..

3. Η άσκηση της ανακοπής δεν αναστέλλει την εκτέλεση της διαταγής πληρωμής. Το δικαστήριο όμως που εξέδωσε τη διαταγή πληρωμής μπορεί, κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να χορηγήσει αναστολή με εγγύηση ή χωρίς εγγύηση, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση για την ανακοπή. Αν ασκηθεί αίτηση αναστολής, αυτή κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της ανακοπής και συζητείται υποχρεωτικά κατά την ορισθείσα δικάσιμο αυτής.»

Σύμφωνα με το άρθρο 633 του ΚπολΔ, “1. Αν η ανακοπή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νόμιμα και οι λόγοι της είναι νόμιμοι και βάσιμοι, το

δικαστήριο ακυρώνει τη διαταγή πληρωμής. Διαφορετικά απορρίπτει την ανακοπή και επικυρώνει τη διαταγή πληρωμής.

2. Αν δεν έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα ανακοπή, εκείνος υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί η διαταγή πληρωμής μπορεί να επιδώσει πάλι τη διαταγή στον οφειλέτη, ο οποίος έχει το δικαίωμα να ασκήσει την ανακοπή "μέσα σε προθεσμία δέκα εργασίμων ημερών" από τη νέα επίδοση. Στην περίπτωση αυτή δεν χορηγείται η αναστολή εκτέλεσης που προβλέπεται από την παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου. Αν περάσει άπρακτη και η παραπάνω προθεσμία, η διαταγή πληρωμής αποκτά δύναμη Δεδικασμένου και είναι δυνατό να προσβληθεί μόνο με Αναψηλάφηση".

Βάσει των διατάξεων αυτών, αν παρά τα ως άνω εκτεθέντα στο κεφάλαιο Γ, εκδοθεί κατά του ΟΤΑ, αναρμοδίως από τα πολιτικά δικαστήρια, διαταγή πληρωμής επί απαιτήσεως από διοικητική σύμβαση, ο ενδιαφερόμενος ΟΤΑ (καθ' ού) έχει τη δυνατότητα, αφού του επιδοθεί, για πρώτη φορά, η διαταγή πληρωμής, να ασκήσει μέσα σε 15 ημέρες ανακοπή και στη συνέχεια αίτηση αναστολής κατά αυτής, ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, δεδομένου ότι από μόνη της η άσκηση της ανακοπής δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Η ευδοκίμηση της ανακοπής έχει ως αποτέλεσμα την ακύρωση της διαταγής πληρωμής.

Αν μέσα στην ως άνω προθεσμία ο ΟΤΑ δεν ασκήσει ανακοπή, ο υπέρ ου η διαταγή μπορεί να επιδόσει για δεύτερη φορά την διαταγή στον καθ' ού. Η δεύτερη αυτή επίδοση, δίνει στον καθ'ού ξανά τη δυνατότητα να ασκήσει μέσα σε 10 ημέρες ανακοπή, χωρίς όμως τη δυνατότητα πια παράλληλης άσκησης αίτησης αναστολής κατά αυτής.

Αν η ανακοπή ευδοκιμήσει η διαταγή πληρωμής ακυρώνεται.

Αν η ανακοπή δεν ευδοκιμήσει ή το ανωτέρω διάστημα παρέλθει άπρακτο, τότε η διαταγή πληρωμής τελεσιδικεί, αποκτά δύναμη δεδικασμένου και μπορεί να προσβληθεί πια μόνο με αναψηλάφηση.

Β. Στάδιο αναγκαστικής εκτέλεσης

Δεδομένης, είτε της μη ευδοκίμησης τυχόν ασκηθείσας ανακοπής είτε της παρέλευσης άπρακτων των ανωτέρων προθεσμιών, ο υπέρ ου η διαταγή πληρωμής έχει πλέον τη δυνατότητα να **επισπεύσει τη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης** κατά του Δήμου. Ο Δήμος έχει κατά το στάδιο αυτό τις εξής δυνατότητες:

Σύμφωνα με το άρθρο 933 ΚπολΔ., “1 «Αντιρρήσεις εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και κάθε δανειστή του που έχει έννομο συμφέρον, οι οποίες αφορούν την εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου, τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ή την απαίτηση, ασκούνται μόνο με ανακοπή που εισάγεται στο ειρηνοδικείο, αν ο εκτελεστός τίτλος έχει εκδοθεί από το δικαστήριο αυτό, και στο Μονομελές Πρωτοδικείο σε κάθε άλλη περίπτωση. Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεση της. Η ανακοπή μπορεί να επιδοθεί και στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε την επιταγή του άρθρου 924 ή παρέσχε την εντολή για τη διενέργεια οποιασδήποτε διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης.»

Σύμφωνα με το άρθρο 934 ΚπολΔ., “1. Ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 933 είναι παραδεκτή α) αν αφορά την εγκυρότητα του τίτλου ή την

Προδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες αφότου γίνει η πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης, β) αν αφορά την εγκυρότητα των πράξεων της εκτέλεσης που έγιναν από την πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης και πέρα, ή την απαίτηση, έως την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτέλεσης, "γ) αν αφορά την εγκυρότητα της τελευταίας πράξης εκτέλεσης, μέσα σε έξι μήνες αφότου η πράξη αυτή ενεργηθεί, και αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, μέσα σε τριάντα ημέρες από την ημέρα του πλειστηριασμού ή αναπλειστηριασμού αν πρόκειται για κινητά, και ενενήντα ημέρες αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, αν πρόκειται για ακίνητα."

2. Αν πρόκειται για εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, πρώτη μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης είναι η σύνταξη έκθεσης για την κατάσχεση και τελευταία η σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και Κατακύρωσης.

3. Η παράλειψη επιβολής της κατάσχεσης μπορεί να προβληθεί ώσπου να περάσει η προθεσμία της παρ. 1 εδάφιο β'".

Από τη διατύπωση της ως άνω διατάξεως, στην οποία προσδιορίζεται η πρώτη ημέρα μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης, ως αφετήριο χρονικό σημείο για την 15ημερη προθεσμία άσκησης ανακοπής, προκειμένου για εκτέλεση προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, **δίνεται η εντύπωση** ότι η προθεσμία αυτή αρχίζει από τη σύνταξη της έκθεσης κατάσχεσης, η οποία κατά τη διάταξη αυτή αποτελεί την πρώτη ημέρα μετά την επιταγή πράξη εκτέλεσης. Όμως, ενόψει των διατάξεων του άρθρου 955 παρ.1 ΚΠΟΛΔ. σε συνδυασμό των οποίων πρέπει να ερμηνευθεί η διάταξη της παρ.2, προκύπτει ότι για την έναρξη της

παραπάνω προθεσμίας δεν αρκεί μόνο το γεγονός της σύνταξης έκθεσης της έκθεσης κατάσχεσης αλλά απαιτείται και η ολοκλήρωση αυτής, η οποία, σύμφωνα με τις άνω ειδικές διατάξεις, επέρχεται με την επίδοση αντιγράφου ή περίληψη αυτής στον καθ' ού η εκτέλεση. (Βαθρακοκοίλης, 1997, Τόμος Ε, παρ.21, σελ. 423).

Σύμφωνα με το άρθρο 938 ΚπολΔ., «1. Με αίτηση του ανακόπτοντος μπορεί να διαταχθεί η αναστολή της αναγκαστικής εκτέλεσης με εγγύηση ή και χωρίς εγγύηση, αν ο δικαστής κρίνει ότι η ενέργεια της αναγκαστικής εκτέλεσης θα προξενήσει ανεπανόρθωτη βλάβη στον αιτούντα και πιθανολογεί την ευδοκίμηση της ανακοπής. Επίσης μπορεί να διαταχθεί να προχωρήσει η αναγκαστική εκτέλεση αφού δοθεί εγγύηση. Η αίτηση αναστολής κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της ανακοπής και συζητείται υποχρεωτικά κατά την ορισθείσα δικάσιμο αυτής. Η αίτηση μπορεί να επιδοθεί και στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε την επιταγή του άρθρου 924 ή παρέσχε την εντολή για τη διενέργεια οποιασδήποτε διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης”.

Βάσει των ως άνω, δεδομένου ότι το ζήτημα της αναρμοδιότητας του εκδίδοντος, την διαταγή πληρωμής, δικαστηρίου εμπίπτει στα θέματα της “εγκυρότητας του τίτλου” του α.934 παρ.1α ΚπολΔ., ο καθ' ού η αναγκαστική εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων Δήμος, δύναται μέσα σε 15 ημέρες αφότου επιδοθεί σε αυτόν αντίγραφο της εκθέσεως κατάσχεσης, να ασκήσει ανακοπή και παράλληλα αίτηση αναστολής κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του, επικαλούμενος την έκδοση διαταγής πληρωμής

αναρμοδίως από τα πολιτικά δικαστήρια.

Δέον να σημειωθεί πάντως ότι, ανεξαρτήτως της ευδοκίμησης των ως άνω, σύμφωνα με το α. 940 Α ΚπολΔ., στο χρονικό διάστημα από 1 μέχρι 31 Αυγούστου δεν επιτρέπεται η διενέργεια οποιασδήποτε πράξης εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένης και της επιταγής προς εκτέλεση.

Τονίζεται, σε κάθε περίπτωση ότι, η οριζόμενη από το α.934, προθεσμία είναι **δικονομική**, αφού τάσσεται για την άσκηση της διαδικαστικής πράξης της ανακοπής, και κατ' ακολουθία διέπεται όχι από τις διατάξεις του ΑΚ, αλλά από εκείνες των α.144 επ. ΚπολΔ. και επομένως, αν χαθεί για οποιοδήποτε λόγο, **επέρχεται έκπτωση από το δικαίωμα να επιχειρηθεί η πράξη (α.155) (Βαθρακοκοίλης, Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, σελ.419, Τόμος Ε', 1997).**

Συνακόλουθα, πρέπει να επισημανθεί η ιδιαίτερη προσοχή που οφείλει να επιδεικνύει ο Δήμος για την τήρηση των ως άνω βραχέων προθεσμιών καθώς η παρέλευσή τους ταυτίζεται με την απώλεια σημαντικών δικαιωμάτων εκ μέρους του ΟΤΑ, με σοβαρούς κινδύνους καταλογισμών των υπευθύνων. Στο σημείο δε αυτό, πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και το γεγονός ότι η τελεσιδικία της διαταγής πληρωμής κατά το πρώτο στάδιο έχει ως αποτέλεσμα ο τίτλος να λαμβάνει τη δύναμη δεδικασμένου, με ό,τι αυτό συνεπάγεται

αναφορικά με τη δυνατότητα του καθ' ού κατά το στάδιο της εκτέλεσης να προβάλει ισχυρισμούς που θα μπορούσε να προβάλει αρχικά, κατά το στάδιο της επίδοσης της διαταγής.

Αθήνα, 28/6/2012

Πάνος Κ. Ζυγούρης

Νομικός Σύμβουλος ΚΕΔΕ

Μπουμπουλίνας 9-11, Αθήνα

Τηλ. 210-8259140, Fax: 210-8259235